UUTISET

Maallemuuton hyödyt ovat kustannuksia suuremmat.

ETELÄ-SAVON MAAKUNTAJOHTAJA MATTI VIIALAINEN

PTT:N TALOUSTUTKA

Sote-solmuja

Aiemmin keväällä puolueet pääsivät sopuun sote-uudistuksen päälinjoista. Uudistusta on valmisteltu sen jälkeen sote-työryhmässä, joka kertoi työstään viime keskiviikkona. Lakiluonnoksen valmistelu jatkuu ja luonnos lähtee sote-lausunnoille elokuussa.

Sote-suunnitelman mukaan sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestämisestä vastaa viisi aluetta. Sote-alueiden vastuulla ovat toisaalta sekä sosiaali- että terveyspalvelut ja toisaalta sekä perusterveydenhuolto että erikoissairaanhoito. Palveluiden tuottamisesta huolehtivat kunnat ja kuntayhtymät.

Uudistus on merkittävä. Sote-malli tarjoaa erinomaiset mahdollisuudet kehittää sosiaali- ja terveydenhuoltoa tulevaisuudessa.

Eniten minua askarruttaa kuitenkin päätöksenteko uudessa sote-kuviossa. Suunnitelman mukaan sote-alueet ovat kuntayhtymiä. Kunnat valitsevat sote-alueiden päättäjät ja maksavat sote-alueiden lähettämät laskut. Sote-alueet vastaavasti neuvottelevat kuntien kanssa palveluiden tuottamisesta ja maksavat kuntien lähettämät laskut.

Kunnan ja sote-alueen rooleja on hieman vaikea hahmottaa. Kumpi on sote-isäntä ja kumpi on sote-renki?

Sote-alueet ovat suuria ja kunnat ovat näillä näkymin edelleen pieniä. Kuntien vaikutusmahdollisuudet sote-alueen toimintaan voivat jäädä rajallisiksi. Kuntien olisi hyvä olla nykyistä suurempia, jotta edellä kuvatut neuvottelut ja laskujen lähettämiset voitaisiin hoitaa tasavertaisten sote-kumppanien kesken.

Päätöksenteon ongelmat aiheuttavat hyvin todennäköisesti talousongelmia. Esimerkiksi erikoissairaanhoidon menot ovat kasvaneet nopeammin kuin kuntien verotulot. Kunnilla ei ole ollut juuri mahdollisuuksia vaikuttaa tähän kehitykseen. Erikoissairaanhoidossa on kuitenkin merkittäviä tuottavuuseroja sairaanhoitopiirien välillä. Erojen perusteella voisi päätellä, että terveydenhuollossa ei ole riittäviä kannustimia järjestää palveluita taloudellisesti tarkoituksenmukaisimmalla tavalla.

Sote-kuviossa on siis edelleen epäselvää, kenen rahoilla sote-palvelut maksetaan ja mitkä ovat maksajan mahdollisuudet vaikuttaa rahojensa käyttöön. Yhtenä vaihtoehtona olisi, että molemmilla olisi omat kukkarot eikä toisen kukkarolle saisi mennä. Toisena vaihtoehtona on luoda sote-alueille riittävän tiukat menoraamit ja niiden lisäksi kannustimet pysyä annetuissa raameissa.

Viime kädessä sote-rahat tulevat veronmaksajan kukkarosta, joten niiden käyttöön tulee suhtautua vakavasti.

SIGNE JAUHIAINEN on PTT:n ekonomisti.

signe.jauhiainen@ptt.fi

Mökille muutto voi olla mahdotonta tai helppoa

Saaristokunta Hirvensalmen kaavoitus sallii monenlaisen asumisen ja luvan saanti on tehty helpoksi. Oulussa on jäykempää.

Mahdollisuus muuttaa pysyvästi kesämökille vaihtelee suuresti eri puolilla Suomea. Kunnat ja elykeskukset suhtautuvat kaavoituksesta poikkeamiseen eri tavoin.

”Toiset kunnat ovat hyvinkin suopeita, haluavat asukkaita ja ratkovat positiivisesti hakijan kanssa ongelmia”, Suomen omakotiliiton toiminnanjohtaja **Kaija Savolainen** sanoo.

”Toiset taas kieltävät ehdottomasti vedoten kustannuksiin.”

Päätökset tekee kuntien rakennusvalvonta. Lähtökohta on se, että mökki täyttää vakituisen asunnon vaatimukset, kuten energiamääräykset.

Vaikka kaikki olisi kunnossa, lupaa ei välttämättä heru, jos mökki sijaitsee vapaa-ajan asumiseen kaavoitetulla alueella tai kaavan ulkopuolella. Lempeimmät kunnat hyväksyvät vakituisen asumisen ilman rakennuksen käyttötarkoituksen muutosta, mikä ei ole rakennuslain mukaista.

Omakotiliiton mukaan sekavat käytännöt vaikeuttavat muuttoa.

”Monet haluaisivat muuttaa, mutta se ei välttämättä aina ole mahdollista”, Savolainen toteaa.

Sama on havaittu Metsäntutkimuslaitoksen tutkimuksessa. Sen mukaan esimerkiksi matkailukeskuksessa, jossa jäteasiat ovat kunnossa ja koulu lähellä, saatetaan poikkeamiseen suhtautua myönteisemmin kuin varsinaisella haja-asutusalueella.

Käytännössä moni asuu mökillään ympäri vuoden niin, että virallinen osoite on muualla. Asuinöitä ei valvota.

Hirvensalmella nähdään edut

Monet pikkukunnat toivottavat vapaa-ajan asukkaat mielellään pysyviksi asukkaiksi.

2 400 asukkaan Hirvensalmella Etelä-Savossa tehdään 5–10 lupamuutosta vuodessa. Se on asukaslukuun nähden paljon.

”Tietysti kustannuksia tulee, mutta kohtuuttomasti ei ole haittaa, kun laskee asukkaiden tuomia tuloja kauppojen, kiinteistöveron ja kunnallisveron kautta”, tekninen johtaja **Asko Viljanen** sanoo.

Saaristokunnassa on käytössä kaava, joka sallii sekä vakituisen että vapaa-ajan asumisen.

”Monet rakentavat tällaiselle alueelle mökin, joka kelpaa talviasumiseen, ja myöhemmin muuttavat sen vain lupamenettelyllä pysyväksi asunnoksi.”

Monet muuttajat ovat vanhoja kuntalaisia, jotka palaavat eläkkeellä.

”Tänä päivänä eläkeläiset ovat yllättävän hyväkuntoisia. Eivät he rasita meidän sosiaalipuolta niin kuin voisi olettaa.”

Oulu ei tee poikkeuksia

Kasvukeskus Oulun rakennusvalvonnasta kerrotaan heti, ettei mökille muutto ole helppoa. Halukkaita olisi, mutta kaavasta ei poiketa.

”Paine on valtava, jos sitä lähdetään purkamaan hallitsemattomasti”, johtaja **Tapani Mäkikyrö** sanoo.

Asutuksen hajautuminen tulisi kaupungille kalliiksi.

”Oulussa on ongelmana, että palveluverkon ulkopuolella ei ole palveluita, päiväkoteja ja kouluja”, kaupunginarkkitehti **Jari Heikkilä** sanoo.

Joustavampia säädöksiä

Omakotiliiton mukaan loma-asuntoon muuttaminen pitäisi tehdä joustavammaksi ja turhia säädöksiä purkaa. Se voisi jopa helpottaa pääkaupunkiseudun asuntopulaa.

”Moni eläkkeelle jäänyt pariskunta haluaa muuttaa synnyinseudulleen. Silloin vapautuisi asuntoja työssäkäyville perheille.”

Vuoden 2009 kesämökkibarometrin mukaan kaksi prosenttia mökkiläisistä aikoo muuttaa mökkipaikkakunnalle. Seitsemän prosenttia kertoi harkitsevansa asiaa.

Vapaa-ajan asukkaiden liiton varapuheenjohtajan **Ilkka Larjomaan** mukaan kaikkien rakennusmääräysten ei tarvitsisi koskea entisiä loma-asuntoja.

”Nykyaikaisissa rakennuksissa on paljon sääntöjä ovien leveyteen ja huoneen korkeuteen liittyen. Ne ovat hyviä asioita, mutta jos asunto on rakennettu aiemmin ja ihmisen on ollut siinä hyvä elää, ei ole järkevää, että kaikkia asioita vaaditaan.”

EMILIA LAVONEN

MÖKILLE MUUTTO

Kymmenet tuhannet asuvat luvattomasti mökillä

24 000 henkilön osoite oli vuonna 2011 vapaa-ajan asunnossa ilman, että rakennukseen oli tehty käyttötarkoituksen muutosta.

Rakennuslaki vaatii, että käyttötarkoituksen muutos pitää tehdä.

Eniten kesämökeillä asutaan Uudellamaalla ja Lapissa.

Asuttujen vapaa-ajan asuntojen määrä on kasvanut 200–300 rakennuksella vuodessa. Lukuun eivät sisälly rakennukset, joiden käyttötarkoitus on muutettu.

Lähde: Tilastokeskus

MP-Maustepalvelu myytiin hollantilaisille

Toiminta jatkuu itsenäisenä yhtiönä ja henkilöstö pysyy ennallaan

Hämeenlinnalainen MP-Maustepalvelu myytiin hollantilaiselle Barentz-konsernille. Yhtiö on Suomen johtava elintarviketeollisuuden mausteisiin ja muihin raaka-aineisiin erikoistunut yritys.

Mikko Salonen jatkaa yli 60 vuoden ajan Hämeenlinnassa toimineen yhtiön toimitusjohtajana. Maustepalvelun toiminta jatkuu itsenäisenä yhtiönä, ja sama henkilöstö pysyy.

Yhtiön liikevaihto oli viime vuonna 21,2 miljoonaa euroa. Se työllistää lähes 70 henkilöä.

Raaka-aine- ja sekoitusalalla maailmanlaajuisesti toimivan Barentzin liikevaihto oli 880 miljoonaa euroa. Työntekijöitä on noin 500.

MP-Maustepalvelun mukaan kauppa parantaa mahdollisuuksia tarjota uusia raaka-aineita ja tuoteideoita.

Kaupat tehtiin keskiviikkona. Osapuolet ovat sopineet, että kauppahintaa ei julkisteta.

MT

Puumalan mökistä tuli sujuvasti pysyvä koti

”Joka aamu herätessä tulee hyvä mieli pelkästään siitä, kun näkee ikkunasta komeat kalliot ja siintävän Saimaan”, Puumalan Hurissaloon maaliskuussa muuttanut **Sanna Tiihonen-Korppi** kertoo.

Loma-asunnosta tuli Tiihonen-Korpin ja hänen miehensä **Timo Korpin** koti puolessa vuodessa. Ensin piti hakea poikkeamislupa kaavaan, jonka jälkeen tehtiin ilmoitus käyttötarkoituksen muutoksesta.

Lupamenettelyä he kuvailevat äärimmäisen helpoksi.

”Saimme kunnalta vastaukset kaikkiin kysymyksiin nopeasti, ja viralliset päätökset tulivat viipymättä.”

Loma-asuntoa ei tarvinnut remontoida, koska se oli rakennettu ympärivuotista käyttöä varten.

”Kunta hoiti poikkeamislupaan liittyvät naapurien kuulemiset ja neuvoi muissa paperiasioissa lähes kädestä pitäen”, Tiihonen-Korppi kiittelee.

Puumalan kunta on kirjannut vapaa-ajan asumisen strategiaansa, että se suhtautuu suopeasti vakituiseen asumiseen vapaa-ajan asunnolla.

SAKARI MARTIKAINEN

Puumalalaiset Sanna Tiihonen-Korppi ja Timo Korppi nauttivat elämästä entisessä loma-asunnossa. Vaimo tekee osittain etätyötä, ja mies kirjoittaa eläkepäivinään dekkareita.

Etelä-Savon maakuntajohtaja **Matti Viialainen** näkee, että maallemuuton hyödyt ovat kustannuksia suuremmat.

”Asukkaat huolehtivat tieosuuskunnan kustannuksista, liittyvät jätehuoltoon ja maksavat siitä, investoivat sähköt”, Viialainen luettelee.

”Asiaa ei voi katsoa pelkästään taloudellisena kysymyksenä, vaan kyse on perusihmisoikeudesta valita asuinpaikkansa.”

Viialainen rohkaisee kuntia kaavoittamaan asumisen sallivasti ja toivoo poliitikoilta järkeä. Yhdyskuntarakenteen eheyttäminen sopii metropolialueelle, muttei kaikkialle.

”Toisenlaista elämäntapaa ja asumista ei pitäisi kieltää.”

Parasta elämässä

Lahdessa asunut pari pohti mökille muuttoa muutaman vuoden.

”Havahduimme siihen, että vietämme joka tapauksessa kaiken vapaa-aikamme mökillä.”

Kun mies jäi eläkkeelle ja vaimo löysi töitä Mikkelistä, estettä elämänmuutokselle ei ollut.

”Talven varalle pidämme myös pientä kaupunkiasuntoa Mikkelin keskustassa, sillä kulkuyhteydet eivät aina toimi täältä maalta kaupunkiin.”

Langaton netti pelaa säästä riippumatta, joten Tiihonen-Korppi pystyy tekemään osittain etätyötä. Timo Korppi keskittyy eläkkeellä kirjoittamaan dekkareita.

Pariskunnalle uusi koti on kesäaikaan parasta elämässä.

”Ennen lokakuuta ei tulisi mieleenkään lähteä mihinkään. Syksyn tullen mieli halajaa useammin kaupunkiin ja sen tarjoamiin kulttuuririentoihin.”

EMILIA LAVONEN

Eläinpuistoista ei ole siirretty susia Juvalle

Juvan koirasusitarhaan ei ole siirretty susia Ähtärin eikä Ranuan eläinpuistoista. Näin vakuuttavat sekä eläinpuiston intendentit että entinen maa- ja metsätalousministeri **Jari Koskinen** (kok.).

Kansanedustaja **Reijo Hongisto** (ps.) väittää eduskuntakyselyssään, että maa- ja metsätalousministeriö olisi vuonna 1998 antanut luvan siirtää kaksi sutta Ranuan eläinpuistosta samana vuonna Etelä-Savoon Juvalle perustettuun koirasusitarhaan.

Vuonna 2002 tarhaan olisi siirretty Hongiston mukaan kaksi sudenpentua Ähtärin eläinpuistosta.

Juvalla toimii Itä-Suomen lääninhallituksen luvalla Finnish Wolf Hybrid Association FWHA r.y:n susihybriditarha.

Hongiston mukaan tarhassa on lupa pitää enintään kahta sutta.

Lisäksi Hongisto väittää, että ”yhdistyksen tarhalta on todistettavasti karannut eläimiä maastoon”.

Koskinen: Ei ole siirretty

Ministerinä ollessaan Koskinen vastasi kysymykseen.

Maa- ja metsätalousministeriö sallii riistaeläimiin kuuluvan suden siirtoja vain Euroopan eläintarhojen ja akvaarioiden järjestöön EAZA:an kuuluvien tarhojen välillä.

Juvan tarha ei kuulu EAZA:an.

Suomessa EAZA-tarhoja ovat Ranuan ja Ähtärin eläinpuistot sekä Korkeasaaren eläintarha.

Aluehallintovirasto (avi) valvoo lupaehtojen noudattamista. Maa- ja metsätalousministeriö välitti kirjallisen kysymyksen Itä-Suomen aluehallintovirastolle.

> On tarkkaan säädeltyä, minne puistoista voisi susia luovuttaa, jos ylimääräisiä olisi. Siirto vaatisi nyt Suomen riistakeskuksen luvan, aiemmin lupaharkinta oli maa- ja metsätalousministeriöllä.

Itä-Suomen avin lääninelläinlääkäri **Paula Hyvönen** on pyytänyt Itä-Savon sairaanhoitopiirin kuntayhtymän Sosterin valvontaeläinlääkäriä **Auli Koposta** tarkastamaan Juvan koirasusitarhan. Hyvösen mukaan Koponen on käynyt tarhalla, mutta ei ole vielä raportoinut käynnistään.

Tällä hetkellä Koponen on virkavapaalla eikä vastaa virkakännykkäänsä eikä sähköposteihin.

Intendentti tuohtunut

Ähtärin eläinpuiston intendentti **Mauno Seppäkoski** on tuohtunut muutamien kansanedustajien aika ajoin toistuvista susiensiirtoväitteistä.

”Juvalle ei ole siirretty Ähtäristä koskaan yhtään sutta”, Seppäkoski vakuuttaa. Ähtärin eläinpuiston susilla on ollut ehkäisykapselit jo vuosia, uusia pentuja ei ole syntynyt.

Ranuan eläinpuistossa on tällä hetkellä kolme urossutta, puiston intendentti **Mari Heikkilä** kertoo. Hän on ollut intendenttinä vuoden 2005 alusta alkaen. Hänen aikanaan puistosta ei ole siirretty yhtään sutta minnekään.

Heikkilä ja Seppäkoski vakuuttavat, että on tarkkaan säädeltyä, minne puistoista voisi susia luovuttaa, jos ylimääräisiä olisi. Siirto vaatisi nyt Suomen riistakeskuksen luvan, aiemmin lupaharkinta oli maa- ja metsätalousministeriöllä.

Seppäkoski neuvoo susien siirtohuhuja kuulevia ottamaan yhteyttä poliisiin. Näin hän on neuvonut ennenkin.

REIJO VESTERINEN